

store Indskrænkninger i Sparekassernes Frihed kunde vanskeliggøre deres Virksomhed til Fremme af Udviklingen i den bestemte Egn, hvortil vedkommende Sparekasse var knyttet.

Det Hovedsynspunkt, der sejrede ved Loven af 1880, blev da dette: skærpet Kontrol, men saa lidt Indgreb i Sparekassernes Forretningsførelse som paa nogen Maade muligt. Under denne Lov, i de 30 Aar, Loven har virket, kan det ikke nægtes, at Sparekasserne have udviklet sig meget stærkt og vel i det store og hele godt og have gavnet Danmarks almindelige økonomiske Udvikling meget. Det har vist sig, at de vedblivende have været i stærk Fremgang. I 1908 var der ved Opgørelsen 540 Sparekasser, og i disse indestod paa dette Tidspunkt et samlet Beløb af 839 Mill. Kr. Kun faa Lande have paa selve Sparekasseinstitutionens Omraade haft en saa stærk Udvikling som den, vi have set herhjemme, og megen Nytte have Sparekasserne utvivlsomt vedblivende gjort i denne Aarrække.

Paa den anden Side er der neppe Tvivl om, at der har vist sig Svagheder i vor Sparekasseordning. Det har vist sig, at Sikkerheden ikke var saa stor, som den burde være, for de Mennesker, der sætte Penge i en Sparekasse i Tillid til, at netop dette er en god og solid Anbringelse af Pengene. Jeg behøver ikke at fremdrage for det høje Ting, hvilket Indtryk Katastrofen i Bondestandens Sparekasse gjorde, og hele det Røre, som knyttede sig dertil. Det vil være i frisk Minde, og ærede Medlemmer ville ogsaa vide, hvorledes dette gav Anledning til, at der i Fjor i Folketinget blev fremsat et Forslag til en ny Sparekasselov. Det blev fremsat ret sent paa Samlingen og kom ikke til Behandling i Folketinget. Det i Fjor fremsatte Forslag stillede sig et dobbelt Maal: paa den ene Side at forøge Kontrollen, skærpe Tilsynet og give det nye Midler til at passe rigtig godt paa Sparekasserne, men paa den anden Side var Formaalet ogsaa dette: at indskrænke Dispositionsfriheden for Sparekasserne paa adskillige væsentlige Punkter ved Regler for, hvorledes deres Penge maatte anbringes, og andet lignende.

Da dette Forslag var blevet fremlagt for Folketinget, blev det jo derigennem Offentligheden bekendt, og i Løbet af Sommeren lod den daværende Indenrigsminister forskellige Sparekasser og Sparekasseorganisationer faa Lejlighed til at udtale sig om Forslaget. Man kan uden

Overdrivelse sige, at de Udtalelser, som derved fremkom, ikke vare meget velvillige. Sparekasserne ytrede gennemgaaende et Ønske om, at man ikke saaledes skulde give sig til at være Formynder for dem og passe paa dem paa alle mulige Punkter. Mange af dem syntes, at det var lidt kedeligt, at de skulde lide for, at det var gaaet galt ved Den sjællandske Bondestands Sparekasse, og mente, at man gik for vidt i sine Fordringer. En Del af de Betragtninger, som saaledes kom frem, vare vistnok rigtige, en anden Del neppe saa vel begrundet.

Jeg forefandt ved min Tiltræden dette Materiale og har saa overvejet, hvorledes jeg syntes, det var rigtigt at gribe Sagen an. Jeg er da kommen til det Resultat, at den Del af Lovforslaget fra i Fjor, som betød Indgreb i Sparekassernes Dispositionsfrihed og Forretningsførelse, vilde det være betænkeligt at komme ind paa, i alt Fald uden at der forud gik meget nøje Undersøgelser og meget nøje Overvejelser, som kun kunde anstilles sammen med særlig sagkyndige Repræsentanter for Sparekasserne og for det øvrige Forretningsliv. Jeg har derfor tænkt mig at opgive i dette Lovforslag, som har en mere foreløbig Karakter, hele den Del af Bestemmelserne, som virkelig betød Indgreb i Sparekassernes Frihed. Derimod har jeg unægtelig ment, at det var paa-trængende nødvendigt at faa Tilsynet udvidet og Kontrollen skærpet. Det er jo ingenlunde saaledes, at Katastrofen i Bondestandens Sparekasse er en enestaaende Begivenhed; der kan ikke for nogen være Tvivl om, at der er Vanskeligheder i adskillige af vore Sparekasser. Jeg tror ikke, at der er Grund til at virke opskræmmende i saa Henseende; det Antal Besvigelser, der har fundet Sted, er alt i alt ikke stort, men det er dog saa stort, at der er Anledning til at forøge Kontrollen. Der har gjort sig mange Vanskeligheder gældende, mange Ting have udviklet sig, som rumme Fare for Sparernes Indskud. Der er et Forhold, som sikkert ikke vedblivende bør finde Sted, det er den Sammenblanding af Banker og Sparekasser, som er foregaaet adskillige Steder paa den Maade, at en Sparekasse oprettes, Sparekassens Midler anbringes derpaa i en Bank, som oprettes af de samme Mennesker, og som faar samme Bestyrelse, i det hele taget samme Ledelse, som vedkommende Sparekasse har. Det er en af de Ting, som have sat Sparernes Penge i Fare. Direkte Besvigelser have